

Täysistunto

Keskiviikko 9.4.2025 klo 14.00—21.06

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Meillä on myöskin tässä ministeri Rydman esittelijänä. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.43 **Elinkeinoministeri Wille Rydman** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion vientitakuista annettua lakia siten, että erityisriskinoton enimmäisvastuumäärä nostettaisiin 8 miljardista eurosta 12 miljardiin euroon. Lainmuutos nostaisi erityisriskinoton osuutta yhtiön kokonaisvastuista, mutta lainmuutoksella ei nostettaisi vienti- ja alusluottojen valtuuden enimmäismäärää 33:a miljardia euroa eikä vientitakuiden ja suojausjärjestelyjen yhteenlaskettua enimmäismäärää eli 38:aa miljardia euroa.

Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan vientitakuiden ja erityistakausten kokonaisvastuut olivat konsernitasolla 21,1 miljardia euroa käsittäen nostetut ja nostamattomat vastuut sekä sitovat tarjoukset. Vientitakuiden osuus oli 20,7 miljardia euroa ja erityistakausten osuus 0,4 miljardia euroa. Nostettujen vientiluottojen sopimuskanta oli vuoden 2024 lopussa 10,2 miljardia euroa. Valtion vientitakuista annetun lain mukaan lasketut kokonaisvastuut olivat 16,7 miljardia euroa. Finnveran toimintaan liittyvät valtion takaus- ja takuuvastuut olivat 32,1 miljardia euroa ollen valtion suurin takaus- ja takuuvastuukokonaisuus.

Finnveran vastuissa erityistä riskiä aiheuttavat toimialakohtaiset ja asiakaskokonaisuuskohtaiset keskittymät. Erityisesti alus- ja telakkateollisuuden keskittymäriskit ovat merkittävät.

Vientitakuulain 1 §:n mukaan vientitakuutoiminnan tarkoituksena on vahvistaa Suomen taloudellista kehitystä edistämällä vientiä ja yritysten kansainvälistymistä. Vientitakuulain 3 §:n mukaan vientitakuu voidaan myöntää tavaroiden, palveluiden tai immateriaalioikeuksien vientiin tai ulkomaille suuntautuviin investointeihin tai sellaisiin kotimaahan suuntautuviin investointeihin, joiden tarkoituksena on edistää vientiä. Vientitakuulla katetaan vientihankkeisiin liittyvistä kaupallisista ja poliittisista riskeistä johtuvaa tappion vaaraa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Vientitakuu kattaa kaupalliset ja poliittiset riskit sekä valtion maksuriskin, kun ulkomainen valtio on luotonsaaja tai takaaja. Vientitakuulla voidaan korvata viennistä tai viennin rahoituksen järjestämisestä syntyvä tappio, jos sopimusosapuoli, sitoumuksen antaja tai edunsaaja, joka on muu kuin takuun ottaja, rikkoo sopimus- tai sitoumusvelvoitettaan tai tulee maksukyvyttömäksi tai jos sopimusosapuolista, sitoumuksen antajasta tai edunsaajasta riippumaton poikkeuksellinen seikka estää tätä täyttämästä sopimus- tai sitoumusvelvoitettaan. Tällainen seikka voi olla säädös, viranomaisen päätös tai toimenpide taikka ylivoimainen este.

Yhtiön viennin rahoituksen enimmäisvaltuuksia on korotettu vuosina 2014, 2016, 2019 ja 2022 rahoituksen voimakkaan kysynnän vuoksi. Vuoden 2020 alusta voimaan tulleilla lakimuutoksilla vienti- ja alusluottojen valtuuden enimmäismäärä on nostettu 33 miljardiin euroon ja vientitakuiden ja suojausjärjestelyjen yhteen laskettua enimmäismäärää on nostettu 38 miljardiin euroon.

Valtion erityisrahoitusyhtiö voi myöntää vientitakuun erityisriskinottona, kun vientiin tai ulkomaille suuntautuvaan investointiin tai sen rahoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että tavanomaisen riskiarvioinnin perusteella vientitakuuta ei voitaisi myöntää. Kyse on siten yhtiön toimintaan nähden poikkeuksellisesta riskinotosta. Vientitakuun myöntäminen tällaisena erityisriskinottona edellyttää ministeriön päätöstä siitä, että vientitakuun myöntämiselle on tärkeitä elinkeinopoliittisia tai kilpailukykyyn liittyviä perusteita.

Kesäkuussa 2023 voimaan tulleella lakimuutoksella vientitakuulain 6 §:ssä tarkoitettujen erityisriskinoton vientitakuiden takuuvastuuta korotettiin 5 miljardista eurosta 8 miljardiin euroon. Mainitulla lakimuutoksella pyrittiin parantamaan yhtiön mahdollisuuksia toteuttaa elinkeinopoliittista tehtäväänsä viennin edistämiseksi ja yritysten kansainvälistämiseksi. Erityisriskinottoon liittyvää päätöksentekomenettelyä selkeytettiin ja lisäksi korkean riskin maita koskevasta valtuusmenettelystä luovuttiin.

Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä tätä rajaa nostettaisiin 8 miljardista 12 miljardiin euroon. Korotus liittyy yhtiössä meneillään oleviin rahoitusneuvotteluihin ja niissä esiintyvään erityisriskinoton tarpeeseen. Huomattava osa yhtiön luototuksesta eli noin puolet 21,1 miljardin euron vastuukannasta kohdistuu alus- ja telakkasektorille. Alaa on tutkimuskirjallisuudessa pidetty suhdanneherkkänä toimialana. Kansainvälisen kaupan epävarmuustekijät heijastuvat erityisesti pitkäkestoisiin, suuriin investointihankkeisiin. Toimialalla on myös tutkimuskirjallisuuden mukaan globaalia ylikapasiteettia, jota on vaikea sopeuttaa lyhyellä aikavälillä.

Erityisesti alusluottojen osalta on kuitenkin huomattava, että alusten valmistuksella on merkittäviä kerrannaisvaikutuksia, jotka ulottuvat koko kansantalouteen. Esimerkiksi telakkateollisuuden tilauskannon kasvu lisää välituotteiden kysyntää, jolla on vaikutusta talouden kehitykseen laajemmin. Teollisuudenhaara ylläpitää myös tärkeää teknologista osaamista. Meriteollisuus ry:n mukaan alalla toimii noin 1 100 yritystä, jotka työllistävät noin 25 000 henkeä. Alan vuosiliikevaihto on noin 7,7 miljardia euroa, ja viennin osuus on tyypillisesti yli 90 prosenttia. Finnvera osallistui vuonna 2024 Meyer Turun Icon 3 -aluksen noin miljardin euron rakennusaikaiseen rahoitukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmistelussa yhtiötä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus, josta täällä tänäänkin on paljon puhuttu ja jolla on tarkoitus edelleen vahvistaa yhtiön vientiä tukevaa roolia ja viennin edistämisen rakenteita. Kokonaisuudistuksessa valmisteltavan lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2026. Käsillä oleva hallituksen esitys on kuitenkin päätetty valmistella kiireellisenä tästä kokonaisuudistuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

sesta riippumatta erityisriskinoton tarpeiden kasvaessa lähiaikoina. Lainmuutos on tarkoitus saattaa voimaan 1.6.2025. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto.

17.49 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan teollisuuspolitiikasta, niin nythän me ollaan sitten teollisuuspolitiikan toimenpiteiden äärellä. Tämä kokonaisuushan, mitä ministeri meille esitteli äsken erittäin selvällä pikapuheella, on aivan keskeistä politiikkaa tähän hetkeen. Vientitakuulain erityisriskinoton enimmäismäärätakuuvastuuta nostettaisiin 8 miljardista 12 miljardiin. Riskinotto luonnollisesti kasvaa, kun Suomen vientiä yritetään kasvattaa.

Finnveralla on aivan kriittisen tärkeä rooli suomalaisille yrityksille viennin rahoituksen palveluiden tarjoajana. No, siinä on puolensa ja puolensa, mutta kun me ollaan tilanteessa, missä markkinarahoituksen saanti on etenkin rahoituslaitosten sääntelyn kiristyttyä vaikeutunut entisestään, niin tämä on tapa toimia siinä — ja ihan oikein näin.

Itselleni tulee tietenkin ensimmäisenä mieleen tällaisessa kokonaisuudessa, että kun maailma muuttuu niin vauhdikkaasti, niin olemmeko jo myöhässä Trumpin tariffien aiheuttaman paineen takia. Mutta ennemmin ehkä haluan ajatella niin, että tämä on osoitus siitä, että toimet ovat aktiivisia ja koko ajan oikeaan suuntaan vieviä. Siinä mielessä mielellämme kyllä talousvaliokunnan käsittelyssä tulemme tätä asiaa käymään tarkemmin läpi.

Selvää on se, että olemme tilanteessa, jossa tarvitaan riskinottoa, jotta suomalainen teollisuus ja suomalainen vienti kasvavat ja menestyvät, ja kiitos siitä ministeri Rydmanille.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.